

UIAA biedriem

UIAA valdei un prezidentam

Ar šo vēstuli vēlamies kritiski paskatīties uz UIAA darbu no mazas federācijas redzes viedokļa. Mēs esam pārliecināti, ka arī citi UIAA biedri domā līdzīgi. Iespējams, ka apvienojot spēkus, mēs varam padarīt UIAA labāku un atbilstošāku tās biedru interesēm. LAS ir gatava uzklaut un apkopot Jūsu viedokļus, sagatavojot vienotu viedokli nākamajai UIAA ģenerālajai asamblejai.

LAS ir UIAA biedrs jau 18 gadus. Šajā laikā biedra naudās ir nomaksāti ~20000 CHF. Dažiem tas var likties sīkums, bet mums tie ir 2-5 gadu budžeti, atkarībā no piešķirtā finansējuma apjoma. Savos atgādinājumos par biedru naudas laicīgu nomaksu UIAA atgādina, ja maksājums netiks veikts, mums liegs balss tiesības konferencē, pieeju biedru sadaļai UIAA mājas lapā un tikt ievēlētiem UIAA izpildinstitūcijās. Tas ir viss, ko iegūstam nomaksājot biedru naudu, un ticiet mums, mazai federācijai neko no šīm lietām nevajag. Mums nav līdzekļu, lai dotos uz konferencēm, biedru sadaļa nesatur nekādu unikālu vai slepenu informāciju, lai tā kaut ko mainītu. Līdz ar to rodas jautājums, vai UIAA kalpo tās biedru interesēm? Vai arī tā realizē tikai sev saprotamus mērķus (vai bagāto federāciju izvirzītos mērķus), nerēķinoties ar biedru vajadzībām?

UIAA viens no mērķiem ir vienot visus alpīnistus un kalnu mīlētājus vienotā saimē. Tomēr patiesībā tā ir „sašķēlusi” Latvijas alpīnistu savienību divās pretējās nometnēs - par un pret dalībību šajā organizācijā. Pirmie uzskata, ka LAS ir vienkārši jābūt UIAA un piederība UIAA izceļ LAS starp citām organizācijām. Otri, savukārt, uzsver, ka UIAA nespēj neko piedāvāt Latvijas kāpējiem un LAS nelietderīgi iztērē savus līdzekļus, maksājot UIAA biedru naudu.

Pagaidām LAS ir UIAA biedrs, un šajā kontekstā nolēmām kritiski apskatīt UIAA un tās komisiju darbu. Vēlamies arī piedāvāt alternatīvus UIAA attīstības virzienus. Šis būs, kā jau teicām, mazas federācijas viedoklis, un mēs domājam, ka arī citi UIAA biedri varētu justies līdzīgi. Tiem, kam nav pacietības izlasīt šo vērtējumu līdz galam, piedāvājam mūsu redzējumu par to, kas UIAA būtu jādara:

1. Pāriet no lieliem projektiem uz projektiem, kas ietekmē katru kalnos kāpēju (t.s. finansiāli) ar konkrētiem darbības rezultātiem;
2. Koncentrēties uz izglītības projektiem un metodisko materiālu izstrādi;
3. Plašāk atspoguļot savu darbu, skaidrojot/pamatojot savu darbību;
4. Veikt aktīvāku komunikāciju ar saviem biedriem.

UIAA darbu pēdējā laikā jau ir kritizējušas vairākas federācijas un, ja UIAA nevērsīsies ar seju pret saviem biedriem, tā zaudēs bāzi, uz kuras tā balstās. 2009. gadā 24 no 70 federācijām nebija nokārtojušas savas finansiālās (biedru naudas) saistības.

Tālāk par komisijām un to darbu. Ar katru gadu jomas, kuras komisijas vēlas aptvert, pieaug neskatoties uz ierobežoto budžetu. Līdz ar to iespējas sasniegt konkrētus rezultātus samazinās, un darbība izskatās izplūdusi. Vērtējums balstīts uz informāciju, kas pieejama UIAA mājas lapā, jo līdz šim tas ir vienīgais komunikācijas līdzeklis starp UIAA un tās biedriem.

Drošības komisija – pagājušā gada lielākais sasniegums bija drošības standarts drošināšanas ierīcēm. UIAA mājas lapā tā arī netradām informāciju par to, cik daudz nelaimes gadījumu ir bijuši no drošināšanas ierīču salūzšanas. Mūsuprāt, pārsvarā ir nelaimes gadījumi no drošināšanas ierīču nepareizas izvēles vai nepareiza pielietojuma, un izstrādātais standarts to nemainīs. Pēdējos gados ierīču skaits pieaug ievērojami. Līdz ar to komisijai vajadzētu vairāk laika ziedot metodoloģijas apkopošanai un sistematizēšanai par šīm ierīcēm, jo standartu izstrādei pastāv citas organizācijas, kurām šo funkciju nosaka likumdošana. Laika posmā ap 2000. gadu UIAA publicēja vairākus šādus materiālus, bet, kopš tā laika, šī darbība ir tuvu nullei. Kaut arī atsevišķi žurnāli publicē šādus aprakstus, UIAA ekspertīze būtu ievērojams ieguldījums drošības palielināšanā.

Alpīnisma komisija – mūsu uzmanību piesaistīja divas sadaļas: apmācības standarti un jaunā kalnu ētikas deklarācija.

„Milzīgais sasniegums” – kalnu ētikas deklarācija, vēl viens papīra gabals, kurš apraksta lietas, kuras jebkurš loģiski domājošs kalnos kāpējs realizēs pilnīgi brīvprātīgi un pašsaprotami. Diemžēl citādi domājošie tāpat to neizlasīs. Jautājums - kas šajā dokumentā ir tik unikāls, ka tam tiek veltīta tik milzīga uzmanība, vai UIAA aktivitātes ir vērstas uz darbību, vai papīru ražošanu? Šādas un līdzīgas deklarācijas varam ražot desmitiem, bet vai tāpēc pasaule kļūs labāka?

Apmācības standarti noteikti ir ļoti lietderīga iniciatīva. Diemžēl tikai 18 federācijas no ~80 ir spējušas realizēt standartu dotās iespējas. UIAA valde ir nobalsojusi rekomendēt UIAA apmācības standartus kā minimālo prasību, tas esot īpaši izdevīgi mazajām federācijām. Jautājums - vai mazajām federācijām ir resursi gan finansiāli, gan cilvēku, lai ieviestu šos standartus? Iespējams UIAA vajadzētu strādāt pie palīdzības programmām standartu ieviešanā? 2009. gadā UIAA kopā ar Petzl fondu ir realizējusi projektu Nepālā un nākošajā gadā gatavojas to paplašināt Indijā. Mēs saprotam, ka noteikti liela loma valstu izvēlē ir Petzl, bet valstis, kurām būtu nepieciešama palīdzība un kurām ir ierobežoti finanšu resursi, ir ievērojami vairāk. Varbūt jāstrādā ir pie reģionāliem centriem, kuros var pilnveidoties daudzu valstu pārstāvji, t.sk. no Eiropas? Ne visi var kļūt par gīdiem, ne visi var atļauties gidu pakalpojumus. Un vienalga cilvēki dosies kalnos, un tāpēc izglītībai, pat bez oficiāla titula piešķiršanas, ir jābūt UIAA prioritātei, jo tā veicinās savu un citu kāpēju drošību kalnos!

Jaunatnes komisija – ir izstādājusi nolikumu nometņu organizēšanai. Jautājums - vai tā ir jaunatnes vai nometņu komisija? Varbūt komisijai tomēr būtu jākoncentrējas uz metodoloģijas apkopošanu par dažādiem aspektiem bērnu iesaistīšanā kalnu aktivitātēs. Uz doto brīdi, izņemot *Global youth summit* nosaukumu piešķiršanu dažādiem federāciju organizētiem pasākumiem, komisija šķiet neko vairāk nedara. Vai tiešām tāds ir komisijas mērķis?

Ledus kāpšana – pēdējais sporta pīlārs UIAA. Dīvaini, ka, jo vairāk UIAA centīsies attīstīt šo jomu, jo ātrāk pienāks laiks, kad ledus kāpšana izveidos savu federāciju, kā to jau ir izdarījusi sporta kāpšana un slēpju alpīnisms.

UIAA plāno jaunu attīstības virzienu „*Hut management and the exchange of information on technology.*” Varbūt UIAA tā vietā vajadzētu strādāt pie sistēmas izveides, kur UIAA biedri varētu saņemt atlaides kalnu būdās, kas tieši ietekmētu biedru motivāciju būt UIAA biedram. Citādi patreiz UIAA, atbalstot kalnu

būdas (kuras piedāvā savus pakalpojumus par ievērojamu samaksu un bieži neļauj celt blakus teltis), ierobežo sevis sludināto brīvo pieeju kalniem, vai arī atstāj to izbaudīt tikai maksāt spējīgiem kāpējiem. Iespējams UIAA vajadzētu iestāties par jebkādu ierobežojumu atcelšanu, kas kavē brīvu pieeju kalniem (t.sk. brīvu iespēju celt teltis), turklāt, ja kāpējs realizē dzīvē daudzās izstrādātās UIAA deklarācijas, viņa ietekme uz vidi ir ļoti minimāla un nenodara tai kaitējumu.

Vēl viens ambiciozs plāns ir uzturēt tradicionālo maršrutu datu bāzi, lai pasargātu tos no āķu uzstādīšanas tajos. Tik pat labi UIAA varētu izvirzīt mērķi apkopot visus pasaules kāpšanas maršrutus, lai tos pasargātu no *drytoolinga*. Ideja jau nav slikta, bet ieguldāmie resursi un rezultāts var neattaisnot uz to liktās cerības.

Pēdējā laikā daudz kritizēta UIAA komunikācija ar tās biedriem. Arī mēs neesam saņēmuši atbildi uz mūsu iepriekš nosūtītajiem priekšlikumiem UIAA darbības uzlabošanai.

Mēs nemēģinām pateikt, ka tas, ko UIAA dara, ir slikti. Daudzas no kritizētajām lietām ir patiesībā labas un apsveicamas, bet tām nav ietekme uz mūsu federācijas biedriem, vai arī tās ir mums nerasniedzamas. Līdz ar to zūd pamatojums, kāpēc federācijai jāsponsorē UIAA? Iespējams, ieguldot UIAA biedra naudu mūsu pašu organizācijā, mēs daudz vairāk attīstītu kāpšanu valstī. Tas, ko UIAA var dot federācijām, ir iespēja izglītoties un apkopot dažādu valstu pieredzi. Diemžēl tieši šajās jomās UIAA darbs ir visvājākais.

Uzskatām, ka UIAA var būt ievērojama loma attiecībās starp dažādām federācijām, tā var ietekmēt drošību kalnos, bet tai ir jāpārvērtē savas prioritātes. Ja arī Jūsu federācija domā līdzīgi, iespējams, mums ir jāapvieno spēki, lai mainītu šo organizāciju, un tā kalpotu mūsu visu interesēm!

Ar cieņu,

Latvijas alpīnistu savienība

prezidents

Normunds Reinbergs